

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 05.04.1971, sp. zn. 11 To 3/71, ECLI:CZ:NS:1971:11.TO.3.1971.1

Číslo: 67/1971

Právní věta: II. Spolupachatelem trestného činu loupeže podle § 234 tr. zák. je i pachatel, který se zmocňuje cizí věci využívaje skutečnosti, že jeho společník zatím s použitím násilí překonává odpor poškozeného.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 05.04.1971

Spisová značka: 11 To 3/71

Číslo rozhodnutí: 67

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Loupež, Spolupachatelství

Předpisy: 140/1961 Sb. § 234

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 67/1971 sb. rozh.

I. K rozlišování návodu a organizátorství.

Organizátorství je ve srovnání s návodem závažnější a nebezpečnější formou trestné součinnosti, protože organizátor se ve svém jednání neomezuje jen na vzbuzení rozhodnutí spáchat trestný čin, ale vyvíjí širší a intenzivnější činnost, která svou povahou naplňuje zákonné znaky „zosnování“ a „řízení“ trestného činu.

II. Spolupachatelem trestného činu loupeže podle § 234 tr. zák. je i pachatel, který se zmocňuje cizí věci využívaje skutečnosti, že jeho společník zatím s použitím násilí překonává odpor poškozeného.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 5. 4. 1971 sp. zn. [11 To 3/71](#).)

Rozsudkem městského soudu v Praze ze 16. prosince 1970 sp. zn. 1 T 31/70 byli uznáni vinnými:

1. obviněný J. W.

návodem k trestnému činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 10 odst. 1 písm. b), § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák., který spáchal tak, že v době od 15. března do 17. března

1970 vzbudil ve svých bratrech V. a mladistvém L. W. rozhodnutí, aby pro něho odcizili v Poštovním muzeu v Praze 5 aršík známek Modrý Merkur, ilustroval je, jak si mají počínat na místě činu, 16. března 1970 je odvezl k místu činu taxíkem, 17. března 1970 převzal od nich odcizený arch známek, ač věděl, že tímto jednáním vznikne škoda velkého rozsahu,

2. obviněný V. W. a mladistvý L. W.

trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák. a trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., které spáchali tak, že 16. března 1970 v Poštovním muzeu v Praze 5 se pokusili společným jednáním odcizit aršík známek Modrý Merkur v hodnotě 250 000 až 350 000 devizových korun, což se jim nepodařilo, a dne 17. března 1970 tamtéž za použití násilí proti V. L., průvodkyni Poštovního muzea, tento aršík známek odcizili. Za to byli obvinění odsouzeni k nepodmíněným trestům odnětí svobody.

K odvolání obviněných Nejvyšší soud ČSR zrušil prvostupňový rozsudek ohledně obžalovaného J. W. v celém rozsahu, jeho skutek kvalifikoval jako organizátorství k trestnému činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 10 odst. 1 písm. a), § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák. a odsoudil jej k stejnému trestu jako soud prvního stupně; k odvolání obžalovaných V. W. a ml. L. W. odvolací soud zmírnil ml. L. W. uložený trest a obžalovaného V. W. zařadil do mírnější nápravně výchovné skupiny, jinak ponechal nedotčen rozsudek soudu prvního stupně ohledně těchto obžalovaných.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud ČSR zjistil pochybení městského soudu v Praze v právním posouzení skutku obviněného J. W.

Městský soud v Praze zjistil správně ve shodě s důkazy provedenými v řízení před soudem, že obviněný J. W. vzbudil v době od 15. do 17. března ve svých bratrech obviněných V. W. a mladistvém L. W. rozhodnutí, aby pro něho odcizili v Poštovním muzeu v Praze 5 arch známek Modrý Merkur, instruoval je, jak si mají na místě činu počínat, 16. března 1970 je odvezl k místu činu taxíkem, téhož dne večer po bezúspěšném prvním pokusu pomáhal jim ve svém bytě při zhotovování nástrojů k provedení činu a 17. března 1970 převzal od nich odcizený arch známek, přičemž věděl, že činem vznikne na majetku v socialistickém vlastnictví škoda velkého rozsahu.

Městský soud v Praze dovodil při právním posouzení zjištěného skutku, že jednání obviněného J. W. naplňuje zákonné znaky návodu k trestnému činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 10 odst. 1 písm. b), § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák. Toto právní posouzení nevyjadřuje skutečnou povahu jednání obviněného J. W. ve všech jeho stránkách a v důsledku toho nevystihuje správně jeho nebezpečnost pro společnost. Městský soud v Praze dovodil správně, že jednání obviněného J. W. je účastenstvím ve smyslu ustanovení § 10 odst. 1 tr. zák. na trestném činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák., vadně však určil jeho formu, neboť dospěl k závěru, že obviněný J. W. je toliko návodcem k uvedenému kvalifikovanému trestnému činu.

Účastenství (v užším smyslu) na dokonáném trestném činu nebo jeho pokusu podle § 10 odst. 1 tr. zák. je organizátorství, návod a pomoc.

Návod podle § 10 odst. 1 písm. b) tr. zák. záleží v tom, že návodce v jiném vzbudí rozhodnutí spáchat trestný čin. U návodu směřuje úmysl pachatele k vyvolání rozhodnutí u určitého pachatele spáchat určitý trestný čin; k naplnění této formy trestné součinnosti tedy stačí pouhé vzbuzení rozhodnutí spáchat trestný čin.

Organizátorem trestného činu podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. je, kdo spáchání činu zosnoval nebo

řídil, pokud není vzhledem k přímé účasti na trestném činu spolupachatelem. Také organizátorství musí směřovat k individuálně určitému trestnému činu. Organizátorství je ve srovnání s návodem závažnější a nebezpečnější formou trestné činnosti, protože organizátor se ve svém jednání neomezuje jen na vzbuzení rozhodnutí spáchat trestný čin, ale vyvíjí mnohem širší a intenzivnější činnost, která svou povahou naplňuje zákonné znaky „zosnování“ a „řízení“ trestného činu. Organizátorství představuje tedy zvláště nebezpečnou formu trestné činnosti.

Městský soud v Praze pochybil, pokud z uvedených hledisek nezkoumal jinak správně zjištěné jednání obviněného J. W. Nejvyšší soud ČSR zjistil shodně s městským soudem v Praze, že obviněný J. W. byl ve vztahu k spoluobviněným V. W. a mladistvému L. W. iniciátorem myšlenky provést krádež archu osmdesátibloku Modrý Merkur v Poštovním muzeu v Praze 5, dal oběma spoluobviněným podnět k spáchání tohoto činu a byl iniciátorem dohody o způsobu jeho provedení. Dále označil spoluobviněným V. W. a mladistvému J. W. objekt, v němž se nacházela zmíněná věc, přesně jim určil předmět útoku krádeže, zhotovil plán napadeného objektu a v něm podrobně zakreslil umístění zmíněného archu známek tak, aby spoluobviněným umožnil náležitou orientaci v Poštovním muzeu v Praze 5 a obeznámil je s celkovým prostředím, poměry a situací v tomto objektu, zejména se zřetelem na umístění zmíněného předmětu krádeže. Obviněný J. W. dovezl 16. března 1970 oba spoluobviněné taxíkem na místo činu a po vykonání tohoto doprovodu až k napadenému objektu se sám z uvedeného prostředí vzdálil; v následující fázi nepřímě sledoval provedení plánovaného skutku a s užitkem z předmětné krádeže počítal výlučně toliko pro sebe. Po prvním bezúspěšném pokusu z 16. března 1970 podílel se večer téhož dne ve svém bytě na zhotovení nástrojů k úspěšnému provedení krádeže a následující den bezprostředně po odcizení archu známek a jeho převzetí od spoluobviněných V. W. a mladistvého L. W. zařizoval jejich odjezd z Prahy na venkov, aby zabránil jejich odhalení jako pachatelů.

Všechny tyto skutečnosti prokazují zcela spolehlivě, že jednání obviněného J. W. nezáleželo toliko ve vzbuzení rozhodnutí spáchat určitý trestný čin, případně pomoci k jeho spáchání, ale zahrnovalo i další intenzivnější a nebezpečnější složky trestné součinnosti, které bylo nutno po jejich zhodnocení jednotlivě i v jejich souhrnu podřadit pod pojmový znak „zosnování trestného činu“, jak to má na mysli ustanovení § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák. Z uvedeného plyne, že jednání obviněného J. W. naplňuje všechny zákonné znaky organizátorství k trestnému činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 10 odst. 1 písm. a), § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák.

Městský soud v Praze dovodil správně, že obvinění V. W. a mladistvý L. W. se dopustili trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák. v souběhu s trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) t. zák. Obviněný V. W. nevznesl ve svém odvolání námitky proti správnosti posouzení jeho činu jako trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák.; pochybení napadeného rozsudku vytýkal ve zkoumaném směru toliko mladistvý L. W. Nejvyšší soud ČSR shledal námitky mladistvého L. W. důvodné jen potud, že důkazy provedeny v řízení před soudem prvního stupně nebyla spolehlivě vyvrácena jeho obhajoba uplatňovaná v průběhu celého trestního řízení a podporovaná výpověďmi spoluobviněného V. W., že v kritické situaci sám nepoužil proti V. L., administrativní pracovníci Poštovního muzea v Praze 5, násilí nebo pohružky násilí při zmocňování se archu známek Modrý Merkur. Výpovědi této svědkyně jako jediný usvědčující důkaz nejsou ve zkoumaném směru natolik určité a přesné, aby na jejich podkladě bylo možno učinit bezpečný závěr, že i mladistvý L. W. se dopustil v kritické situaci násilného jednání vůči V. L., záležejícího v tom, že pomáhal spoluobviněnému V. W. odvést V. L. proti její vůli v předmětné místnosti do prostoru mimo dveře a telefon. Zatímco svědkyně L. potvrdila tuto skutečnost ve výpovědi z 11. května 1970 a v hlavním líčení, ve své první svědecké výpovědi ze

17. března 1970, učiněné v přípravném řízení, uvedla, že v kritické situaci byla „značně rozrušena a šokována a že z toho důvodu nemusí být její údaje zcela přesné“, v této výpovědi se nezmínila při líčení násilného jednání ze strany obviněného V. W. o tom, že by ji ze sálu odtlačoval i mladistvý L.

W. a jeho jednání líčila v podstatně shodně s údaji tohoto mladistvého a spoluobviněného V. W. Za konfrontace provedené v přípravném řízení s mladistvým L. W. uvedla, že mladistvý L. W. „asistoval“ při násilném jednání spoluobviněného V. W. a při konfrontaci provedené v tomtéž stadiu řízení s obviněným V. W. se ve zkoumaném směru vyjádřila tak, že „má takový dojem, že ji odtlačoval i mladistvý L. W.“. Nedostatečná průkaznost zkoumané okolnosti nemá však vliv na správnost právního posouzení jednání mladistvého L. W. jako trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák. v souběhu s trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. Z výpovědi mladistvého L. W., podporované výpovědí spoluobviněného V. W. a také svědeckou výpovědí V. L., bylo bezpečně zjištěno, že mladistvý L. W. se zmocňoval archu známek Modrý Merkur na pokyn spoluobviněného V. W. v situaci, kdy ten uskutečňoval násilné jednání proti V. L. a překonával jím její odpor. Za tohoto stavu věci mladistvý L. W. a obviněný V. W. vykonávali vědomě společné jednání, které záleželo v tom, že každý z obviněných vědomě naplňoval svým jednáním některý ze znaků skutkové podstaty trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák.; zatímco obviněný V. W. páchal na V. L. násilí, zmocňoval se mladistvý L. W. zmíněné cizí věci. Skutková podstata uvedeného trestného činu byla naplněna teprve souhrnem jejich společného jednání. Spáchání trestného činu společným jednáním dvou (nebo více osob) je spolupachatelství ve smyslu ustanovení § 9 odst. 2 tr. zák., a proto nejen obviněný V. W., ale i mladistvý L. W. byl právem uznán vinným také trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., který spáchali jako spolupachatelé ve smyslu ustanovení § 9 odst. 2 tr. zák.

Z uvedeného plyne, že námitky odvolání obviněného V. W. a mladistvého L. W. zaměřené do výroku o vině, pokud obviněný V. W. se domáhal posouzení skutku toliko jako trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. a mladistvý L. W. toliko jako trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák., nejsou důvodné, neboť právní posouzení skutku u obou obviněných, jak je učinil městský soud v Praze, je v souladu se zákonem.